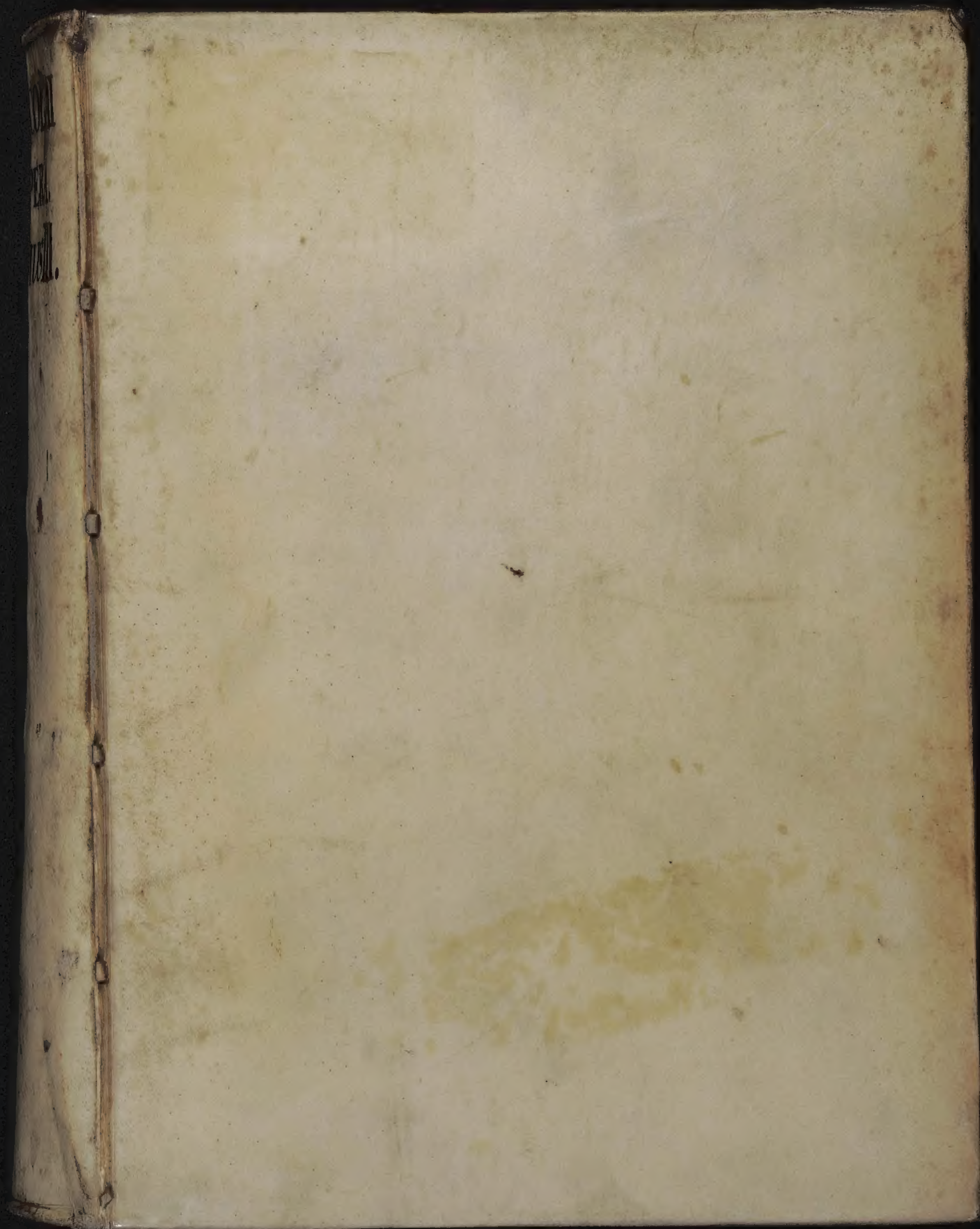

Vacandum Studiis.
Ex Bibliotheca
VALENTINI SCHLIEFF
Gedani.

Henrici Nicolai

1. de Multipraesentia Rei finitae.
2. Tr. de Contradictionis Natura et Principio.
3. Tr. de Oppositione Enunciatorum.
4. Pansophia liberalis Tabellis repraesentata.
5. Disquisitio Magnetica.
6. Tr. de Notitiis naturalibus.
7. Tr. de Cognitione humana universa, duabus Exercitationibus comprehensa.

De Vſu Contradictionis in arguendo.

THESIS III. Sect. 2.

Cur non & modos rationales Logicos generales, ut homonyma, dictincta, conſentanea, diſſentanea, ſynonyma, paronyma, abſtracta, concreta, abſoluta, connotatiua, finita, infinita, *& ſimilia*. Par latitudo Logicæ & Metaphyſicæ eſt, *& ut hæc tranſcendentia ſufficit, quæ ad creatum & increatum ſunt indifferentia: ſic illa terminos modosq; generales, quos tutiſſimè in omni materiâ uſurpes. Plura* in Tr. de ſyn. ac paronym. ſ. 1. c. 1. 2. adducta. Reſpond, Daniele Memſen, Dant. Bor.

4. *Ita DEUM eſſe ratione naturali ex Contradictoriiſ ſumta contra Atheos, Quos ſolidè confutare difficile eſſe* Renatus des Cardes in Epiſt. ad Uoetiũ p. 245. ſeq. *dicit, ut pluribus* Tract. d. notitiis naturalibus C. 5. t. 9. *allegaui, demonſtramus hoc modo:* Aut omne ens eſt independens, aut nõ eſt, ſed quoddā eſt dependens. *Si omne eſt independens, E. nullum habebit principium. At aliquod ens principium habere continua generationum ſeries ad ſenſum docet. Si non omne eſt independens, ſed quoddam dependens, E. aliquod ultimum eſſe oportet, in quo dependentia iſta ſiſtatur, Ne in infinitum procedatur, â quo & natura & ratio abhorret. E. illud ultimum â quo cœtera omnia dependent, â nullo amplius dependere oportebit, ſed independens erit, Et* hoc Deus *vocatur*. Sic: Aut Deus eſt, aut non eſt. *Si non eſt, E. mundus à ſeipſo extitit, quod impoſſibile. Sui enim ipſius Cauſa eſſet, & ſe ipſum produxiſſet. Quod in naturalibus non procedere videmus. Si eſt, E. revicti athei, qui non eſſe dicunt. Plurib.* cit. Tractatu t. 7. 8. *hæc deducta*. Sic poteſtatem Chriſti mediatoriam ſeu officij diuinam poteſtatem eſſe per cõ-

tradictoria probamus hoc modo: Potestas Christi officialis aut est creata, aut increata, aut finita aut infin: *Si est creata & finita, etiã effectus similes habebit. At saluare homines, mũdare eos ab omnib. peccatis, conterere caput serpentis, regere universam Ecclesiam, contra omnes hostes potenter seruare ac defendere, quæ omnia ad officium Christi pertinent, effectus diuini & infiniti sunt, nõ creati. Si est infinita & increata, E. diuina est, nõ humana potestas, quod nos intendimus, & consequenter humanæ Christi naturæ aliquod proprium diuinum est communicatum, omnipotentia seu potestas divina. Et sic* Luc. 22. v. 69. *Christus secundum humanitatem à dextris potentiæ Dei seu diuinæ sedere dicitur. Potentia autem diuina est infinita & increata, non finita & creata.* Quidam habitus compositos ex contradicentibus *agere & non agere, euertere allaborant, de quibus* in Coronide Logicâ t. 18. dixi. De simplicibus habitibus *melius id agetur. Contra eos, qui scientias practicas & prudentias theoreticas introducunt, de quibus* Deca. 3. Misc. d. 1. t. 6. *12. actum.* Differentia n. Contradictionis aliquid importantes in unum simplicem habitum concurrere non possunt. *Simplicis n. obiectum & finis id non admittit. Theoreticum a. & practicum tale quid important. Theor. enim non practicum, & practicum non theoreticum quid est.*

5. *Eadem ratione* ex contradicentibus *confirmamus*, hominem in Christo ipso actu primo personali verissimè Deum esse hoc modo: *Aut homo Christus actu primo personali est Deus, aut non est. Si primo est, habemus intentum. Si non est, E. alio quodam actu est Deus, aut nullo. Fatentur enim* Pontificij & Reformati *nobiscum, verè ipsum Deum esse & hominem in unâ personâ. Si alio quodam, quàm primo, est Deus, secundo erit, qui definiri solet per energeiam & operationem, aut nullo erit.*

 Si secun-

Si secundo actu est Deus, *gestabitur, sustentabitur, conservabitur à Deo. At hoc modo quævis creatura gestatur, sustentatur, conservatur à Deo, ut in quo omnia sunt, vivunt, & moventur.* Act. 17. v. 28. *Christus autem homo longè alio & toto genere diverso modo est in Deo, ac quævis creatura vel quivis aliorum sanctorum, quantumvis eminentissimus. Christus homo est Deus personaliter, & in ipsam subsistentiam divinam intimè pertractus, ut cum DEo filio unum faciat hyphistamenon & subsistens in æternum indissolubile, ut iste homo & iste Deus filius una sit persona* ἀδιαστάτως, ἀδιαιρέτως, καὶ ἀχωρίστως *naturis in eâ inter se unitis ac consentientibus, qualiter nulla creatura cum Deo vel filio Dei est unita, aut unquam in æternum unietur.* Nec *ulla creatura potest dici Deus, quomodo homo in Christo ob personalem* περιχώρησιν *Deus dicitur.* Deinde *si actu secundo homo in Christo est Deus, h. e. operatione quadam, non ex Deo & homine constituetur unum personale,* sed tantùm per operationem. *Sic enim ex naturâ vel supposito & operatione ejus unum constituitur. At constituitur unum personale, fatentibus* Pontificiis & Reformatis. *E. maiore actu homo in Christo est Deus, quam mero secundo. At alius præter secundum nullus est, quàm primus. Omnis enim actus vel primus est, vel secundus. E. actu primo personali homo est Deus in Christo, non mero secundo. Si nullo actu est homo Deus in Christo, periit personalis duarum naturarũ in Christo unio, nec compositus ex duabus naturis est, nec verè & naturâ Deus est, quæ tamen nobiscum confitentur* Reformati & Pontificij. *Nil obstat, actum primum personalem tantum personæ esse. Christus autem homo non persona, sed in personam assumptus tantum est. Est enim personæ ille, sed non exclusis naturis. Personæ* πρώτως *& immediatè, naturis* δευτέρως *& mediatè ille competit. Habet humanitas Christi actum personalem, non quod persona facta sit,*

*sed quod in personam verbi assumpta, personaliter ei unita, &
pars personæ compositæ facta sit. Hoc n. non dato unio tandem non
subsistet, quam tamen nobiscum sartam volunt* Pont.& Reform.

6. *Sic ex* Canone Contradicentium *frequentissimè argui
mus:* Posito uno contradicentium membro removetur
alterum, & remoto altero ponitur alterum. *Vt, liberalitas
est virtus. E. non est non virtus. Hic homo est justus, dives, pro
bus. E. non est non justus, non dives, non probus. Aut es homo, aut
non es. At es homo. E. non es non homo. Nulla res pariter est &
non est. At mortui sunt. E. non non sunt. Si Petrus sedet, im
possibile est eum non sedere. At sedet. E. impossibile est eum non
sedere. Cujus definitionis contradictoria est vera, ea est falsa.
Huius definitionis, Leo est animal latrans, contradictoria, Leo
non est an. latrans, est vera. E. ipsa est falsa. Baptismus Iohannis
aut è cælo fuit, aut ab hominibus. Si è cælo, cur illi Pharisæi non
crediderunt? Si ex hominibus, cur populus eum habuit pro Prophe
tâ? Aut Christus est essentialis Deus, aut non est. Si est, habemus
intentum. Si non est, cur creatio ipsi attribuitur,* Hebr. 1. v. 10.
Quæ non nisi essentialis Dei est. Esai. 42. v. 5. Jerem. 32. v. 17.
Zacch. 12. v. 1.

7. *Apud* Ictos *usus Contradicentium non minus frequens est,*
ac Theologos aut Philosophos. *Sic Contradicentia ipsis sunt:*
Om. obligatio parit actionem, Quædam obligatio non pa.
actionem. Om. quod licet, honestum est. Quoddam, quod
licet, honestum non est. Titius est procurator ad totam
causam constitutus, Titius non est procurator ad totam
causam constitutus, *Vbi Si vnum verum fuit, alterum falsum
esse necessum erit. Si verum, omnem obligationem parere acti-
nem, falsum, quandam non parere eam. Si verum hoc est, falsum
illud est.* Sic si verum, *Non omne, quod licet, honestum est, fal-
um erit,*

sum erit, omne, quod licet, honestum esse. Et si hoc verum, prius falsum est. Sic lib. 9. Digest. tit. 2. §. 51. *cum Iuliano obyci potuisset, in omnibus controuersiis decidendis subtilem disputandi rationem obseruandam esse, ille contradicendo opponit & remouet:* Multa, inquit, jure ciuili contra rationem disputandi pro utilitate communi recepta esse innumerabilibus rebus probari potest. *Vnum posuisse contentus ero. Cum plures trabem alienam furandi causâ sustulerint, quam singuli ferre non possent, furti actione omnes teneri existimantur. Quamuis subtili ratione dici possit, neminem eorum teneri, quia neminem verum sit eam sustulisse. Sic à contradicentibus agitur* lib. 16. digest. t. 3. leg. 32. *Quod* Nerua *dixit, latiorem culpam dolum esse,* Proculo *displicuit.* Mihi verissimum videtur. Nam & si quis non ad eum modum, quem hominum natura desiderat, diligens est, nisi tamen ad suum modum curam in deposito præstet, fraude non caret. Nec enim saluâ fide minorem ys, quam suis rebus, diligentiam præstabit.

8. Libro 18. t. 1. l. 1. §. 1. *An sine nummis venditio hodiè dici posset, dubitatur.* Sabinus & Cassius *emptionem & venditionem esse putant.* Nerua & Proculus *permutationem, non emptionem & venditionem aiunt. Hic Contradictio est emptio & venditio, non est emptio & venditio, sed permutatio. Sic posito uno contrariorum immediatorum tollitur alterum. Æquipollent enim contradicentibus.* Sic lib. 28. Dig. t. 1. leg. 20. §. 6. *Mulier testimonium dicere in testamento quidem non poterit. Alias autem posse testem esse mulierem argumento* est Lex Iulia de adulteriis, *quæ adulterij damnatam testem produci vel dicere testimonium vetat. Vbi à contradicentibus velut colligitur Lege Iuliâ vetatur adultera esse testis. E. eadem non adultera admittitur. Sed hæc arguendi forma propiùs ad argumentum à contrario sensu pertineat, de quo t. 16. seq. agetur. Eodem modo*

ex verbis lib. 17. t. 2. §. 3. *Societas ſi dolo malo aut fraudandi cauſâ coita ſit, ipſo jure nullius momenti eſt, quia fides bona contraria eſt fraudi & dolo, à contrariis immediatis colligitur. Fides contraria eſt fraudi & dolo. E. ubi fraus & dolus, contractus legitimus nullus eſt. Fide enim hic niti debet. Sic ex eo, quod quis ſui iuris ſit, colligunt* ICti, *quod alieno juri ſubiectus non ſit.* Virtualiter enim contradicunt, ſui iuris eſſe, & alieno ſubjectum eſſe, *quod idem ac non ſui juris eſſe eſt, quod aperte alteri contradicit.* Sic ſi quis obligatus ſit alteri, *infertur, quod non ſit liber, contradicit enim hoc priori. Sic eſſe vivum & mortuũ, ſervum & liberum, mulierem teſtamentum condere poſſe, & eandem juris ciuilis capacem non eſſe, virtualiter in ſenſu contradicunt, eoq́ uno affirmato alterum remouetur, & vicìſsim.*

9. Similiter ex Contradicentibus *confutamus interdùm falſas ſententias,* vel *redigendo ad abſurdum & impoſsibile,* vel *ex ipſo contradictionis principio falſitatem ſententiæ oſtendentes.* Sic Reformatos *tropum in verbis Coenæ ponentes, & nulli tamen voci diſtinctè eum aſſignantes,* ad incommodum deducimus hoc modo: Omnis tropus dictionis in voce aliquâ radicatur, in quâ oſtendi poteſt. *Inde enim* tropus *dictionis vocatur, quod dictionem aliquam è proprio ſignificato vertat in alienam. Omnis metonymia eſt tropus, ut conſenſu* Rhetorum *communi conſtat. E. omnis metonymia in dictione aliquâ radicatur.* Reformatorum *autẽ metonymia in Cœnâ in nullâ dictione radicatur. Toti enim propoſitioni ineſſe volunt, non ſpeciali alicui dictioni.* E. metonymia Reformatorum in Cœnâ non eſt metonymia, *quod impoſsibile & contradictorium eſt, ut eſſe & non eſſe ſimul inuoluens.* Iterùm: Quidquid verè alicubi præſens eſt, aut locali modo, aut non locali ibi eſt. *Membra enim hæc contradictoria, & ſufficienter exhauriunt omnem adeſſendi modum,*

modum, qui hic duobus membris comprehenditur, aut localiter aut non localiter adesse. Corpus Christi neutro modo in Cœnâ præsens est secundum Reformatos. Non locali, *sic enim in Cælo tantùm esse aiunt.* Non illocali, *hunc enim vel spiritibus tantùm, vel soli Deo, nulli corpori conuenire posse disputant. E. corpus Christi nullo modo reuerâ in cœnâ præsens est. Quod contradictorium istis est, qui illud præsens præsentiâ fidei, spiritus, spirituali, in Cœna esse strenuè Rhetoricari solent.* Vlteriùs: *Propositio nec subiectum nec prædicatū improprium habens nequit esse Tropica. Figurata enim prædicatio est, in quâ prædicatum cum subiecto non propriè, sed per figuram aliquam copulatur, definiente ex ipsis* Reformatis Crellio lib. 2. Logic. c. 3. *Si per figuram, E. aliquod illarum partium figuratum significatum habere cogitur, secus nunquam figuratè cum altero copulari poterit. Hæc propositio, Panis Eucharisticus est corpus Christi, nec subiectum nec prædicatum jmproprium habet. Panis enim verum propriumq́; Panem notat: Corpus Christi illud corpus notat, quod pro nobis traditum est, quod non est tropicum aut improprium, sed propriissimū Christi corpus. E. hæc propositio nequit esse Tropica. Et tamen omnibus* Reformatis *classicè Tropica est, & duo cōtradicentia simul vera concedentur:* Proposit: hanc, Panis est corpus Christi, esse figuratam & non esse talem, quod impossibile.

10. Amplius: Qui docent Tropum esse posse in Copulâ propositionis, *& non esse posse in eâ, illi verissimè contradicunt, & inconsistentia docent.* Reformatorum quidam *docent esse in eâ,* ut Beza par. 2. respo. & qu. d. sacram. p. 131. & in conspicill. p. 23. Polanus in syllog. d. Cœnâ, t. 16. 18. 24. Orthodox. consens. in præfa. & c. 7. Chamier l. 10. d. Euchar. c. 4. & 7. Pareus l. 3. d. Euchar. c. 9. Palatini im außfur: bericht Trelcatius Iun, in inst. Theol. l. 2. loc. 11. p. 175. aliiq́;

Quidam

Quidam *negant, in eâ tropum esse posse*, ut Keckerman. l. 3. Theol. c. 8. l. 2. Log. s. 2. c. 2. & l. 2. Rhetor. c. 2. Crellius l. 2. Log. c. 3. t. 7. Timplerus l. 3. Rhetor. c. 3. q. 5. Goclenius probl. Rhetor. 15. alijq;. *E. verissimè sibi invicem contradicunt & inconsistentia docent.* Rursus: *Qui dicunt, propositiones disparatum de disparato enuntiantes copulam Tropicam habere, verissimè sibi contradicunt, & disparatum de disparato ea prædicare negant. Si enim* τὸ *est in hac, Panis est Corpus Christi, tropicum est, & idem ac significat, valet, ut sensus sit: Panis significat corpus Christi, jam non disparatum de pane dicitur, sed relatio pani accidens, significatio corporis Christi, de pane prædicatur, quæ non est disparata â pane, sed optimè illi conjuncta, sic inferente* Keckermanno c. l. syst. Theol. *Sed* Reformati *sacramentales prædicationes disparatum de disparato enuntiare ajunt, ut ex* Polano, Betâ, Chamiero, & alijs *allegatum. E. hi verissimè*, judice Keckermanno, *sibi contradicunt, & disparatum de disparato in illis prædicari negant.* Sic, *Aut habemus verum panem in S. Cœna, aut non habemus.* Si habemus, *absoluti sumus â rigidiorũ quorundam censurâ, qui eum nobis in Cœna negant, quos* tract. de pane s. 2. §. 25. *allegavi.* Si non habemus, *nec veram Cœnam habemus. Sine vero enim pane, tanquam alterâ essentiali parte terrena, illa non. Si veram Cœnam non habemus, quomodo fraternitatem eorum inire cupiunt* Reformati, *qui veram Cœnam non habent?*

II. Papistas ex Contradicentibus variè *confutare possumus*. Omne peccatum promeretur mortem. Rom. 6. v. 23. Peccatum veniale non promeretur mortem, sed ex propriâ naturâ remitti dignum est, ut Papistæ statuunt. E. peccatũ veniale non est peccatum. Quæ *conclusio Contradictoria & impossibilis est, & ipsimet* Papistæ *veram peccati illud speciem esse*

esse concedunt. Sic nulla norma partialis & inadæquata *est legitima. Ad normatum enim suum hæc adæquata esse debet, secus planè norma esse non satis poterit.* S. Scriptura *est partialis & inadæquata credendorum norma, secundum* Papiſtas, *qui traditiones addunt. E. Scriptura planè norma non est credendorum, quod communi* Papiſtarum *hypothesi contradicit, quâ normam eam esse largiuntur, sed nec unicam, nec totalem. Vlterius:* Nullum principium ab utraq; parte non conceſſum verum principium eſt. *Principia enim disputandi communia & ab utraq; disputantiū parte concessa esse debent, secùs ex illis procedi non potest. Arguendum enim ex concessis, non dubijs aut negatis. Principium fidei, Scriptura in sensu Romanæ Ecclesiæ accepta, est tale quid, quod ab utraq; parte non conceditur.* Non enim tali limitatione à Nobis pro principio agnoſcitur, ut præciſè ad ſenſum Romanæ Eccleſiæ accipiatur. *Qui in suo proprioq; sensu eam accipiendam docemus, sivè is ad sensum Romanæ Ecclesiæ quadret, sivè minus, nobis id indifferens est. E. principium fidei, Scriptura, non est legitimum principium.* Concluſio eſt *absurda & Contradictoria. E. ipsorum limitatio, quam Scripturæ adjiciunt, & quâ naturam principij evertunt, & ex principio non principium faciunt.* Ampliùs: Omnis legitimus Pontifex publicè ex officio in fide aliquid decidens eſt in decidendo infallibilis, juxta Papiſtas. *Pontifex Romanus sæpius publicè decidens non fuit infallibilis, sed turpissimè & fundamentaliter in fide erravit, ut in* Concilio Conſtantienſi, Lateranenſi, Mantuano, & Tridentino *patet, & uberiùs in Theologicis* à Proteſtantibus *demonstrari solet. E. Pontifex Romanus sæpiùs non fuit legitimus Pontifex.* Concluſio eſt Contradictoria. *Minor alibi solidè à Nostris est asserta. Falsa ergò Major ipsorum, quam pro verissimâ in loco de Pontifice habere &*

urgere solent. Sic fidem implitam impugnamus Omnis: fides propriè dicta notitiã & assensum rei includit, quæ credi debet. Fides implicita non notitiam, sed ignorantiam includit. E. non est fides propriè dicta. E. reverà potius non fides est. Nam quæ æquivocè dicuntur, potius non sunt, quod dicuntur, qàm sunt. Vt Herodes vulpes, Mors pallida, &c.

12. Illos, *qui duplices & contrarias veritates, Philosophicã & Theologicã introducunt, de quibus* d. Contr. c. 77. 79. S. 1. *moniti, ex Contradicentibus variè confutare possumus.* Dicunt Philosophiam esse opus carnis, consequenter non â DEo. Unde sic argui potest: Omnis Philosophia est á Deo. *Est enim scientia, quæ à Deo vt patre luminu, à quo omne bonum ad nos descendit. Quadã Phi. non est à DEo, quia opus Carnis. E. q. P. n. e. Ph. quod absurdum & Contradictorium.* Vlterius: Quodcunq; *vero repugnat, est falsum & non verum. Vero enim nihil est oppositũ, nisi falsum & non verum. Quoddam verum vero repugnat secundùm istos. E. quoddam verũ non verum, sed falsum est.* Conclusio *iterum absurda & Contradictoria est.* Major *vera est.* Minor *ergò, quæ ipsorum est, falsa sit oportet.* Amplius: Si verum vero est contrarium, *primum veritatis omnis principium sibi erit contrarium, quod est Deus. Ab hoc enim quævis veritas habet, vt sit veritas, h. e. DEo ejusq; intellectui conformis. At verum vero est contrarium secundum hos. E. & Deus Deo erit contrarius. At talis Deus non est Deus, prima enim veritas semper secum consentit, nunquam à se dissentit, minus adversâ fronte concurrit. Deus autem & non Deus contradictoria sunt, & sic tandem ad contradicentia talis sententia reducetur.* Amplius: Quidquid aduersatur Deo, rectum non est. *Primus enim rectitudinis omnis fons Deus est. Recta ratio s. Philosophia indè extructa aduersatur secundùm ipsos Deo. E. recta non est.*

Con-

Conclusio *Contradictoria est, rectam rationem non esse rectam: dicit enim esse & non esse simul.*

13. Iterum: Si Philosophia contrariatur verbo Dei, *E. principium Philosophiæ contrariabitur verbo Dei. Sed principium Philosophiæ est ipse Deus per lumen naturæ naturâ scibilia manifestans. E. Deus contrariabitur Deo. Sed talis Deus non est Deus, ut antè ostensum, quod Contradictionem implicat.* Vlterius: Si verũ aliquid in Philosophiâ, falsum in Theologia, *aliquid simùl erit & non erit, consentiet cum re & non consentiet.* Verũ *enim quod est, res ipsa repræsentata est, & cum re consentit.* Falsum, *non res, sed rei umbra & fictio est, ac cum re non consentit. At secundùm ipsos aliquid verum est in Philosophiâ, falsũ in Theologiâ. E. aliquid secundũ ipsos simul est & non est, simul cũ re consentit & nõ consentit, quod contradictoriũ & impossibile est.* Vlterius; *Si contraria ejusdem rei est veritas, etiam contraria erit essentia. Veritas enim adæquatio notionum cum re est. At prius est secundùm illos. E. & contraria essentia.* Si hoc, *ergo & bona & mala, vera & falsa, realis & notionalis erit. At hi termini virtuales contradictiones important, & omne malum non bonum, falsum non verum, notionale non reale est, & sic contraria essentia non essentia tandem erit, quod apertè Contradictorium.* Vlterius: Si idem verum in Philosophicis falsum in Theologicis est, *erit simùl à Deo & à Diabolo. A Deo, quà verũ, à Diabolo, quà falsũ. Sed quod à Deo & Diabolo simùl est, à Deo & non Deo simùl est, Diabolus enim non Deus est. Hoc autem Contradictorium, à Deo esse, & simùl non à Deo esse. E. & id contradictorium, aliquid simul verum & falsũ esse.* Similiter illos, *qui mente ab homine separanda realiter à Deo separari posse dicunt,* ex Contradicentib. *ad incommodum redigimus. Talia n. realiter rebus sunt eadem, & simul realiter se-*

separari possunt, quæ non sunt eadem. Et simul sic sunt eaden rebus & non sunt, quod Contradictorium. Vt plurib. de Ess. alicubi f. 1.t. 19: *deductum. Sic* Amesius *eos, qui dona infusa i voluntatem ratione intellectus vt medij interuentu infundi di cunt, â* Contradictorijs *confutat: Quod infusum esse & me diante alio infusum esse Contradicentia sint, quod infusa inde dict sint, quod immediate â Deo increata sint, nec medium propri intercedens inter deum & suum subiectum habeant.* Disp.d. præ par. pecc. ad convers. q.2.

14 Vlterius usus Contradictionis in disputando esse po test, vbi tàm confirmando, quàm confutando procedimus *quando disputationē cum aliquo ingredi, aut analysin tractatio nis alicujus moliri velimus. Siue disputemus cum aliquo, siu ab alio elaboratum aliquid resoluere velimus, accuratè laboran dum,* vt justè statui Controuersiæ contradicatur. *In dispu tando justè contradicendum est, secus non legitima sententiarum inter se collatio, sed turpis Elenchi ignorantia orietur, quâ de capi quæsitus de allijs respondebit, & andabatarum instar cæcis & ri diculis ictibus duo inter se depugnabunt. Sic olim* ap. Augustinū libr. d. hæref. Coluthiani & Floriani *ridiculè disceptarunt: quorum illi nullius mali authorem Deum docebant, hi contrà o mnis mali eum esse authorem efficere nitebantur. Citra legiti ma Contradictionis legem autem ubiq; isti homines concurrunt, & alter de malo culpæ, alter de pœna colligebat. Nec ipsa enun tiata contradictoriè se habent, Omne malum est à Deo, Nullum malum est à Deo, sed hoc prioris verum est Contradictorium:* Non omne malum est á Deo. *Est enim aliquod malum culpæ, & hoc non est à Deo: aliquod pœna, & hoc est.* Sic Patrum nostrorum memoriâ *disceptatū est, an bona opera necessaria essent ad salutem? Orti sunt* Antinomi, *qui contrà pugnare aggressi,* bona

bona opera pernitiosa esse ad salutem asserere sunt ausi, vt quidam Eorum publico scripto talem titulum præfixerit: Bona opera esse pernitiosa ad salutem. Cum contradictorium *prioris eligere deduissent, &* bona opera non esse necessaria ad salutem *asserere, in quo verissimi fuissent. Sic olim à* Stoicis *& sequacibus assertum: Omnia necessariò fieri. Quibus* Epicurei, Athei, Libertini, *opposuerunt, Omnia fortuitò fieri, turpi Contradictionis elencho, cum sic contradicendum fuisset:* Non omnia necessario fieri, sed *quædam necessariò, quæ causas secundas necessarias haberent, quædam non necessariò, sed contingenter, quæ contingentes ad effectum.* Sic in disputatione Vinariensi, cum Strigelius *assereret, peccatum originis esse accidens hominis leviculum,* Flacius *contrarium arripuit, & peccatum originis ipsam hominis substantiam Thelogicam magno errore asseruit, cum* in contradicendo statui laberetur, & peccatum originis non esse accidens hominis leuiculum asserere debuisset, *sic justè contrà Aduersarium disputasset.* Sic inter Philosophos *contenderunt aliquando duo inter se,* Vtramq; Contradictoriam propositionem simul falsam esse posse. *Sed in Contradicendo lapsi sunt.* Exempla *enim non verarum Contradictionum, sed contrarietatum attulerunt, Vt t. 29. patebit. Sic rectè* Amesius Arminianos *arguit in* Coronide Collat. Hagiens. C. 2. *quod Vniuersali Enuntiato Contradici sua thesi voluerint, Vt, Om. operationem gratiæ conuertentis in homine resistibilem esse: Et Null. op. gr. c. i. h. r. e. Cum per talia verum à falso non diuidatur,* Sed particulari justé contradicatur, *Quandam op. grat. con. in hom. non esse resistibilem, quomodo sui in arguendo opposuerint. De re a. ipsa,* an gratia Conuertens efficax & quatenus resistibilis in homine sit, Tract de. Conversione hominis ad Deum c. 5. t. 34. seq. solidé disceptabitur, & distinguenda distinguentur.

 Cæterum

15. Cæterù m, an in Contradicendo controverſiæ ſtatui apertâ & directâ ſemper Contradictione vtendum ſit, an & quandoq; virtuali & indirectâ uti ſufficiat, cum ſenſus contradicens inuoluitur, etſi modus enuntiandi perté priori non ſit contradictorius, hic quæri poſſit? Uſus *ſanè diſputantium habet, vt* virtualibus Contradictionibus *ſtatui controuerſia interdum contradicatur. Sic Papiſtis Scripturæ obſcuritatis, imperfectionis, & ambiguitatis poſtulantibus contradicimus, & eam perfectam, claram in rebus fidei & morum, & determinati ſenſus eſſe confirmamus.* Pythagoricis, Empedocli, Copernicæis, Semi Coperniceis, Mæſtlino, Rothmanno, Lansbergio, Gilberto, Wendelino, Origano, Hortenſio, Longomontano, Raymaro, Campanellæ, Hauemanno, aliisq; *terram in orbē moueri aſſerentibus, in ſtatu controuerſiæ contradicimus, eamq; quieſcere aſſerimus.* Photinianis *Deum unū & eſſentiâ & perſonis dicentib. contradicimus, & eſſ. vnū pers. trinū confirmamus.* Papiſtis *juſtificationem in infuſione habitus ſanctitatis conſiſtere dicentibus ſtatū contradictorium opponimus, eam in remiſſione peccatorū & imputatione juſtitiæ Chriſti conſiſtere confirmantes. Non ſunt* directè apperteq; Contradictoria: *Scriptura eſt obſcura, imperfecta, ambigua, & Scriptura eſt clara, perfecta, certa in ſenſu. Sed hæc; ſcriptura non eſt obſcura, non imperfecta, non ambigua.* Sic terra *mouetur, & terra quieſcit, non directè contradicunt. Sed, terra non movetur.* Iuſtificatio *conſiſtit in infuſione ſanctitatis, & Iuſt. conſiſtit in remiſſione peccatorum, formaliter non contradicunt, ſed Iuſt. non conſiſtit in infuſione ſanctitatis. Ad verum Elenchum* Ariſtoteles 1. Elench. c. 4. *requirit, vt continere debeat contradictionem concluſionis. Vnde elenchum contradictionem unius & eiusdem non omnis, ſed rei & nominis non homonymi ſed ejusdem, quæ ex conceſſis neceſſariò colligatur.*

&

& secundum idem ad idem eodem tempore & modo sumatur, definit. Vndè elenchus *Syllogismus directè conclusioni Aduersarij oppositus est.* Elenchi ignoratio *est, cum conclusio non verè contradicit assertioni Aduersarij; de quo inter Elenchos sophisticos præcipi solet.* Indistinctum tamen reliquit Aristoteles, an Contradictionem præcisé de apertâ directâq; an & de indirectâ, quæ in virtuali sensu consistat, intellectam velit.

16. *Vndè* Interpretes *& ad virtualem Contradictionem extendere solent.* Vt Scheibler. d. syll. c. 17. n. 51. *Cum requirit Aristoteles, vt elenchus contradictionem conclusionis contineat, non est id necessariò formaliter intelligendum. Satis enim est, si sit* virtualiter. *Ita si tu dicas, omnia poma esse flava, & ego demonstrem, nulla poma flaua esse, non committo ignorationem elenchi, etsi non contradictoriam, sed contrariam propositionem tuæ assertioni opponam.* Propositiones enim contrariæ sunt virtualiter contradictotiæ. Qui enim probat, nulla poma esse flaua, hoc ipso probat ejus subalternam, quædam poma non esse flaua. At hæc cootradicit thesi Aduersarij. Ita ille *Simile in hoc* apud Williũd. rat. disput. c. 3. t. 5. schart. & Horneriũ d. rat. disp. c. 8. 9. 4 Mihi sequentia hic videntur dicenda. 1. Licet in disputando etiã virtualiter statui Aduersarij contradicere, si per virtualem contradictionẽ suffcienter veritas á falsitate secernatur, unumq; probatũ necessarió verum, alterũ falsũ exsurgat. *Sic terra mouetur, terra quiescit, Iustificatio in infusione sanctitatis, Iustificatio in remissione peccatorum consistit. Deus personis unus, Deus personis trinus est, Scriptura in rebus fidei est obscura, & ambigua, Scriptura in r. f. est clara & certa, sufficienter in disputando contradicitur, etsi virtualiter tantùm, non formaliter: quia alterum istorum positorum necessarió evadet verum, alterum falsum, & præcisè hic verum à falso secernitur.*

Ita

Ita licet & per contrariam *opponere, si in illâ contrariâ virtut. contineatur Contradictoria, quæ immotè verum à falso secernat. Sic in isto, Omnia poma sunt flaua, Nulla poma sunt flaua. Ex hoc enim sequitur alterum; Non omnia poma sunt flaua, quod priori directè contradicit. Sic probato; Nullum hominem esse diuitem, probatum etiam est, non omnem esse diuitem, quod huic, Omnis homo est diues, directè contradicit. Etsi enim vniuersales istæ negantes, Nulla poma esse flaua, nullum hominem esse diuitẽ, absolutè in se falsæ sint; admittuntur tamen in opponendo hactenus,* quod contradictiones priorum contineant, *quæ verissima sunt, & sic conditionatè in disputando contradictio virtualis* vel *per contrarietatem,* vel *per sensus tantum oppositionem admittitur, quâ* vel *contradictionem continet,* vel *verum à falso immotè secernit, secus absolutè admitti non debet.*

17. 2. Cum virtualis Contradictio non sufficienter secernit verum á falso, sed vtrumq; falsum relinquit, non est ea adhibenda, sed reprobanda, & disputator ad contradictionem formalem vrgendus est. *Sic peccatum est accidens hominis leuiculũ, & peccatũ est ipsa substãtia hominis, Bona sunt necess. & b.o. s. noxia ad salutẽ, cætraq;* §. 14. *adducta vtrãq; partẽ falsã relinquunt, adeoq; hoc modo contradicere concedendum non est. Sic, Omnes homines saluabuntur, omnes homines damnabuntur, Omnes homines sunt electi, probi, Nulli sunt electi, Omnes sunt improbi, vel, Nulli homines saluabuntur, Nulli homines sunt probi,* ab vtraq; falsa sunt, *eoq; vt hoc modo inferantur, concedi non debet. Nisi sub conditione, quatenus contradicentia vera in illis continentur.* 3. Tutissimum est, ad contradicentia vera & formalia disputantes redigere, siue in enuntiatis quantitatem habentibus ea fuerint, siue nullâ quantitate, in quibus etiam contradictiones figere nos posse s. I. c. 75 satis *patuit*

ex

generalitate formalis contradictionis. Hoc enim modo & *proximè ac infallibiliter ad veritatem deueniemus, cum contradicentium vnum semper sit verum, alterum falsum, & veritatis acquirendæ disceptantes ante omnia satagere debent:* & *pericula virtualis contradictionis evitabimus, vt animaduertatur, an vnum membrum præcise verum inde educatur, an secus id cadat. Formaliter enim statui Aduersarij contradicendo pertimendum non erit, alterum oppositorum sine omni dubio verum esse oportere, nec secus in contradictione rem esse posse.*

18. Sic fuit vsus Contradictionis in confirmando, confutando,&disputando: *Restat* in resoluendo *videndus. In* analijsi Logicus *occupatus est in jnquirendo*, an omnia, quæ adferuntur, aut allata sunt, recté adveritatem sint comparata. Vbi 1. Quid quæratur, exactissimé inquiret& constituet. *Hoc enim non recte constituto circa larvas & lemures resoluendas occupabitur, non circa id, quod tractatũ est, Et in primo limine à januâ aberrabit, vt tota eius resolutio nil aliud, nisi miserabilis quædam aberratio futura sit.* 2. An rectè statui controuersiæ sit contradictum, animauertet. *Hoc nisi factũ turpis Elenchi ignoratio commissa fuerit, quæ detegenda, & ab vlteriori resolutione in tali tractatu abstinendum. Illegitima enim & competenter ad artis leges non composita resolutionem non merentur, sed resectionem. Nisi fortè vera falsis, competentia incompetentibus jmmista fuerint, sic enim pretiosum à vili separandum veniet.* 3. Solâ contradictoriâ oppositione in analysi vtendum, quæ directè neget idem, eodem sensu retento, non alia oppositione vtatur. *Ratio est, quia sola hæc norma & regula immota est veritatis in quavis disciplinâ, propterea quòd altera ejus necessariò est vera, altera falsa, & medio inter veritatẽ& falsitatem necessario caret,* Vt l. 1. c. 59

60. *constitutum. Analysis autem cum niuifinem instituitur, vt an omnia, quæ adferuntur, ad veritatem probè sint comparata, inquiratur. Eâ ergo oppositione in analysi vtendum, quæ veritati inquirendæ magis accommodata fuerit, qualis est contradictio, quæ semper vel verum tantùm, vel falsum tantum dicit, nunquam vtrumq; simul.* Deinde *contradictio est generalis partim quà formas propositionum, in quibus vniuersis procedit, etiam quæ sine quantitate sunt, vt exponibiles, composita, singulares, &c,* Vt §. 11. 12. *c. 1. ostensum, Cū contrarietas tantùm inter duas vniuersales consistat, et si quantitates vniuersales desint, ea expiret, aliudq; opponendi genus inesse asserendum sit:* partim *quà disciplinas & scientias, qualicunq; in veri inquisitione occupatæ sint, in quibus omnibus locum habet. Tali autē oppositione, quæ in disciplinis verum continente procedat, inprimis in analysi vtendum.* Formā enunctiationis, cui contradicitur vel contradicendum est accuraté attendat, *& quàm maximè ad formalem contradictionem oppositionem in analysi redigat. Formæ enuntiandi sunt variæ. In omnibus formam contradicendi obtinere* c. 1. c. 17. 18. *ostensum. Quomodo maximè formaliter vniuersis contradicatur,* c. 1. & §. 50. *assignatum.* Analyticus *maximè ad formalem contradictionem res redigat, sic enim & proximè aperteq; ad veritatis inquisitionem deueniet, & pericula vel virtualibus contradictionibus; vel alijs oppositionibus, vt contrariis & subcontrarijs imminentia, securè euitare poterit. Pluribus* in Pædia Logicâ *hæc deducta sunt.*

19. Ita vsus argumentationis sive quà genesin, siue quà analysin in contradictione fuit. Videndus etiam vsus oppositionis Enunctiatiuæ in arguendo in genere, quà ad contrarietatem & contradictionem indifferens ea est, & vtramq; sub se complectitur, *Hic in* argumentatione con-

â contrario ſenſu, vt vocant, & argumentatione ex præmiſſis oppoſitis ad concluſionem ſeipſam euertentem inprimis conſpicuus eſt. De his quid Logicé ſentiendum ſit, *pro meliore Contradictionis in argumentando vſu paucis aliquid ſubÿciendum. Habent Logici* argumentum â contrario ſenſu, vt vocant, de quo Dn. Philippus l. 4. Dial. p. 328. Sic vſitatè vocatur, inquit, forma argumentorum, cum ſubiecto & prædicato adduntur negationes in altera propoſitione, etiamſi non fiat conuerſio. Et valet conſequentia, cum ſubiectum & prædicatum ſunt paria. Vt om. agens poenitentiam & credens ſibi propter filium Dei remitti peccata recipitur â Deo. E. omnis non agens poenitentiam & non credens non recipitur. Keckermannus l. 3. Log. ſ. 1. c. 11. *conuerſioni per Contrapoſitionem affinem illam illationem vocat, quæ eſt â contrario ſenſu. Eiuſq; fundamentum eſſe dicit regulam* 2. Topic. c. 3. *Si affirmatio eſt cauſa affirmationis & tā negatio eſt cauſa negationis.* Et 1. poſter. c. 10. *Si negatio cauſa, cur non inſit, affirmatio eſt cauſa, cur inſit. Et illud* Scholaſticorum: Si propoſitum eſt in propoſito, etiam oppoſitū eſt in oppoſito. In Syſtē: minori l. 3. c. 20. *ex* Melanchtone & Strigelio *repetit, quæ ſuper hac re cōmentati ſunt illi. Apud* Ictos *frequentiſſimum eſt argumentum â contrario ſenſu,* Vt Euerhardus â Middelburgo in locis legal. Loc. â contrar. ſenſu p. 452. *notat, vbi â contrario ſenſu legis vel Canonis ſumptum argumentum* fortiſſimum, frequens, & vtiliſſimum *vocat, multasq; leges & authoritates pro eo adducit, & limitationes, declarationes, & fallentias eius, vt loquitur, multis deducit, in quibus locum habeat, in quibus non.* Matthæ: Stephani *ſimiliter illud fortiſſimū vocat, quia mens legis, Canonis, vel ſtatuti dicatur, adeoq; illud, quod â contrario ſenſu venit, perinde habeatur*

atur, atſi in lege vel Canone expreſſum eſſet, l. 2. dial. Iur. [l.] 29. Carpzouius in Iure *illud firmiſſimum vocat*, p. 2. Prac. crim q. 52 n. 62. alijq́; *ſimiliter*.

20. *Quid* Logicé *de eo habendum ſit, ſequentibus planum fiet*. 1. In Logicis argumentum â contrario ſenſu non eſt formale, ſed materiale, nec procedit vi formæ inferendi, ſed materiæ. Vi formæ procedere dicitur illud, *quod ex ipſa formali conſequentia illationis in omni materiâ procedit. Vt Syllogiſmus in Barbara, Ferio, conuerſio aliqua legitima, conſecutio, & æquipollentia Logica*. Vi materiæ illud, *quod ex terminis & materiâ, in quâ conſecutio aliqua formatur, procedit. Formalem proceſſum hic non eſſe probatur* 1. Quia quod per formam procedit, abſtrahendo ab omni materiâ procedit, vt generaliter in vniuerſâ procedat. *Sic conuerſio, æquipollentia, conſecutio enunciativa, Syllogiſmus formalis. Vt in tali formâ nunquam ex vero falſum eductum eſſe animaduerſum ſit. Imó ſæpè ex falſo ob vim formæ verum educetur. Sed â contrario ſenſu non ita procedit. Cum infinita exempla dari poſſint, in quibus fallit. Vnde & multi* docti viri in *formandâ hac argumentatione lapſi fuerunt, cum formalem pro materiali cenſerent*. Ita Moſcorovius in refut. appendic. monſtror. Smiglec. p. 13. Si ij, arguit, qui Chriſtum non confitentur, Chriſtiani non ſunt, E. omnes, qui confitentur, Chriſtianos eſſe prorſus eſt neceſſe. *At falſò hoc argui ex ſimili patet*. Si ij, *qui bipedes non ſunt, homines non ſunt, E. eos, qui bipedes ſunt, homines eſſe prorſus eſt neceſſe*. Si illi, *qui homines non ſunt, nec ſunt Philoſophi, E. eos, qui homines ſunt, Philoſophos eſſe eſt neceſſe*. Si illi, *qui rationales non ſunt, Medici non ſunt, E. illi, qui rationales ſunt, omninò erunt Medici*. *Si qui renati non ſunt, electi non ſunt, E. qui renati ſunt, electi*

ſtas

ſtatim ſint, eſt neceſſe. Nihil *horum ex formâ inferendi procedere apertum eſt.* Alius *apud* Corn. Martini d. anal. formæ c. 12. *quem ipſe virum doctiſſimum vocat, ad* c. 5. Ioh. v. 19. *ita conſequentiam nexuit:* Ea eſt natura particulæ niſi, vt ſi conditionem ponas, quam tollit, ſimul totum præcedens membrum vel ponatur, ſi neget, vel tollatur, ſi affirmet. Si dicas, N*emo venit ad me, niſi pater traxerit eum, ſequitur, aliquos venire, ſi pater traxerit. Imò verò omnes, quos traxerit, vt explicat Chriſtus diſertè infra* v. 6. *Sic ſi dicas, Mors manet ſuper omnes, niſi Chriſto crediderint, efficitur, mortem non manere ſuper aliquem,* qui *crediderit. Sic hoc loco, ſi ita conuertas, Filius non poteſt à ſeipſo quidquam facere, niſi quod viderit patrem facientem, videbitur conſequi, filium â ſeipſo facere, quod videt patrem facientem. Sunt autem hæc è diametro inter ſe contraria, vt ſimul conſiſtere non poſſint.* Ita Papiſtæ ex Leu. 18. v. 18. *Non ſumes vxoris tuæ ſororem viuâ illâ, à contrario colligunt:* E. eâ mortuâ *licet eam ducere.* Bellarmin. l. d. matrim. c. 27. Cor: à Lapide in c. 8. Leu. v. 18. v. Fagius in h. l. *Eodem modo Iudæus quidam Hildeſiæ collegit, & anno 95. vxoris ſuæ ſororem duxit, vt* D. Gerhardus d. Conjug. §. 347. *memorat. Sic iydem* P*apiſtæ* ex Ioh. 15. v. 5. *Sine me nihil poteſtis agere, à contrario inferunt: E. cum me aliquid poteſtis.*

21. *Verum, quidquid hic ſit de materiâ, per formam certè aut nulla, aut valde vacillans eſt conſequentia.* Per ſe & ſimpliciter verum eſt, *Quos pater trahit, illi veniunt ad filium.* Sed ex conſecutione tali, *quam ille nectit, formaliter hæc non ſequitur: Nemo venit ad filium, niſi pater traxerit eum. E. quem pater traxerit, ille ſtatim veniet.* Eadem enim formâ & ego concludam: Nemo venit ad filium, niſi pater eum vocârit. E. ſi quos Pater vocârit, ſtatim venient. *At vocat omnes*

nec

Nec tamen omnes statim veniunt. Ad populum rebellem totâ die manum suam extendit. Sic nullum est vnicornu, *nisi sit animal. E. si animal est, statim vnicornu est.* Mors *manet super omnes, nisi peccata sua agnouerint. E. si peccata sua agnouerint, mors non manet super eos. At agnouerunt Cain, Iudas, omnes desperantes. Et tamen mors super illos manet. Nisi enim ad agnitionem accedat fides, aut potius erectio ex fide in Christum facta, contritio sola nō sufficit.* Nemo *euadit doctus, nisi diligenter literis incubuerit. E. si diligenter litteris quis incumbat, statim euadet doctus. Cum tamen plura ad doctum requirantur, Ingenium, judicium, Ordo, Dei benedictio, memoria, similiaq́.* Sic alius, *qui artifitium disputandi praceptis Logicis & exemplis Theologicis dispositum edidit, ita argumentatus est* fol. 84. *apud Eundem* c. 9. *Qui spiritum Christi non habet, non est eius. Infantes Spiritū Christi habent. E. sunt eius.* Nititur vis argumenti forma à contrario sensu: *Qui Spiritum Christi non habet non est eius. E. qui Spiritum Christi habet, est eius.* Missâ materiâ, *qua vera esse potest, forma inferendi nullius pretij est. Arguam enim & sic:* Qui animam sentientem non habet non est homo. *E. qui eam habet, est homo. At asini, leones, canes, &c. animā sent: habent. E. erunt homines.* Qui bipedes non sunt, anseres non sunt. *E. qui bipedes sunt, statim anseres sunt.* Qui Christum non confitentur, baptisati non sunt. *E. qui confitentur, statim sunt baptisati. Cum ex adultis conuersi, nec dum baptisati esse possint.* Ita *Catechumeni apud Veteres. Qui litteratus non est, Philosophus non est. E. qui litteratus est, statim erit Philosophus. At Icti, Medici, Theologi, literati sunt. Nec statim Philosophos esse consequitur.* Sic D. Höeus in prodr. con. resp. solidum p. 28. *ex eo, quod adverversarius eos, qui humiles essent, facilè nomen suum in scribendo*

omit-

omittere dixisset, à contrario sic arguit: E. soli illi librü nomina sua praeponunt, qui in oculis suis non sunt humiles, sed superbi, quiq́ non timere habent, vt pro ambitione scriptũ ipsorum accipiatur. Atq́ ita ab absurdo oppositi falsitatẽ antecedentis enuntiati ostendere voluit. Sed AduersariusAnonomus in abfertigung prodromi p. 30. *consequentiam vt valdè inconsequentem carpit, nihilq́ hic sequi ait, vt maximè antecedens verissimum esset, quia accidentalis connexio subiecti & praedicatisit.* Quando praedicatum commune accidens est, nihil sequitur, nec per contrapositionem, nec à contrario sensu. Vt contrapositionem: *Amicus est mutabilis. E. qui non mutabilis, non est amicus.* A contrario sensu: *Amicus est mutabilis. E. inimicus non est mutabilis. Non valet consequentia, quia mutabilem esse accidens commune est amici & inimici. Ita multi humiles sunt, qui nihil vnquam scribunt. Multi expresso nomine scribunt, & tamen humiles sunt.* Sic ille. Et omninó consequentiam hanc contrarij sensus non esse formalem multa docere posunt. *Vbi corpus non est, ibi nec homo est. Non dices E. vbi corpus est, ibi statim homo est.* Qui *calceum non vidit, sutor non est, Non dices. E. qui vidit, statim est sutor.* Qui *alphabetum nescit, doctus non est. Non sequitur: E. qui illud scit, statim est doctus.* Qui *fundamentum domus non posuit, domum non extruxit. E. qui posuit, statim domum extruxit.* Qui *corpus non habet, animam sentientem non habet. E. qui corpus habet, animam statim habet.* Si *Currere est bonum, non currere non est bonum.* Si *bestia est animal, non bestia non est animal* Si *homo sentit, E. non homo non sentit.* Voluntas *fundamnentum habens in vnitate essentiae singularis est vna, E. contrà voluntas, quae est vna, statim fundamentum in vnitate essẽtia habet.* Qui *oculos non habent, non vident. E. qui habent, statim*

vi

vident, vt dormientes, |*&c. Infinitis exemplis simile doceri potest.* Per formam nihil horum procedit, & *illatio à contrario sensu prorsus infirma est.*

22. 2. Per materiam rectè se habentem argumentum à contrario sensu procedere firmiter potest. *H. e. Vbi termini & res ipsa, de quibus infertur, satis competenter se habent, bona potest hic esse jllatio.* Sed quomodo materia recte se hic habeat, vlterius quæratur? Dn. Philippus c. l. *tùm rectè se habere ait, cum subiectum & prædicatum sunt paria, h. e. cum prædicatum aut definitio aut proprium est, Et cum causis proprij effectus attexuntur, vel contrà. Vt, beneficium datur propter officium. E. qui non habet officium, non sentiet beneficium. Officium enim est finis, ob quem datur beneficium.* In prædicatis communibus non valere. V*t Amicis est benefaciendum. E. inimicis non est benefaciendum. Benefacere enim prædicatum commune est, tàm amico, quàm inim: competens. Eadem habet* Keckerm. c. l. Breuiter dici potest, Argumentum à contrario sensu procedere in materiâ reciprocâ, cum termini sunt reciproci, & cum vis consequentiæ loco contrariorum in contrarijs rationibus sumptorũ nititur. *Extra hanc materiæ habitudinem non procedit.* In materiâ reciprocâ, h. e. cum definitio cum definito, proprium strictè dictum cum subiecto, & causa proxima cum proprio effectu, & hic cum illâ sumitur. Definitio cum definito, *Vt, Vbi est congregatio verè fidelium, ibi est vera Ecclesia. E. vbi non congregatio talis, nec vera Ecclesia. Vel cum conuersione: E. vbi non vera Ecclesia, nec talis congregatio. Iniuria est offensio animo offendendi illata. E. offensio non ita illata non est iniuria. Homo est animal rationale. E. vbi non animal rationale, nec homo est.*

